

aan presidium
 opsteller Mark Tobeas en Lianne van Beek
 datum 7 februari 2019
 bijlage -
 onderwerp **Voorstel invulling rekenkamerfunctie**

Samenvatting & Conclusie

In dit memo wordt ingegaan op mogelijke rekenkamerfuncties en wordt vanuit de griffie i.s.m. de secretaris van de rekenkamercommissie een voorstel gedaan voor de wijze waarop de raad invulling zou kunnen geven aan de rekenkamerfunctie.

De griffier en de secretaris van de rkc adviseren het presidium om aan de raad een rekenkamercommissie met (vooralsnog) drie externe leden voor te stellen. De verwachting is dat een rekenkamercommissie met drie in plaats van vijf leden de samenwerking en de vorming van een team zal bevorderen en dat de commissie eerder en slagvaardiger zal kunnen handelen. Geadviseerd wordt om de raad voor te stellen om uiterlijk één jaar na benoeming van de drie leden het functioneren van de rekenkamercommissie te evalueren en een definitief besluit te nemen over het aantal leden waaruit de rekenkamercommissie voortaan zal bestaan.

Het presidium wordt voorts geadviseerd om aan de raad voor te stellen bij de werving en selectie van nieuwe leden expliciet aandacht te besteden aan samenwerking en deskundigheid.

Het presidium wordt erop geattendeerd dat de raad, wanneer hij kiest voor een rekenkamerfunctie, de vrijheid heeft om de verordening op de rekenkamercommissie aan te passen op basis van de keuzes die de raad maakt.

Invulling rekenkamerfunctie

In de raad van 19 december 2018 heeft de raad het presidium opgedragen in het eerste kwartaal van 2019 een voorstel aan de raad aan te bieden inzake de wijze waarop invulling zal worden gegeven aan de rekenkamerfunctie voor Woerden. Ter voorbereiding op een concreet voorstel wordt in dit memo ingegaan op mogelijke invullingen van de rekenkamerfunctie en wordt vanuit de griffie een voorstel gedaan voor de wijze waarop de raad invulling zou kunnen geven aan de rekenkamerfunctie.

Rekenkamerfuncties

Gemeenten zijn verplicht om een rekenkamer (ex Gemeentewet art. 81a) of rekenkamerfunctie (ex Gemeentewet art. 81oa) in te stellen. Gemeenten zijn vrij om te kiezen voor een rekenkamer of een rekenkamerfunctie. Wanneer een gemeente kiest voor een rekenkamerfunctie, dan heeft de gemeente daarin vrijheid op welke wijze de functie wordt vormgegeven. Elke keuze voor een rekenkamermodel heeft een eigen effect op de onafhankelijkheid en betrokkenheid van de rekenkamerfunctie.

De mogelijke rekenkamerfuncties zijn:

- rekenkamercommissie bestaande uit alleen interne leden (raadsleden);
- rekenkamercommissie bestaande uit externe en interne leden;
- rekenkamercommissie bestaande uit alleen externe leden;
- rekenkamercommissie bestaande uit één extern lid (directeursmodel).
- ook is het mogelijk om een rekenkamer(functie) in te stellen in samenwerking met andere gemeentes.

Op dit moment ligt er een concept wetsvoorstel van de minister van BZK om de rekenkamerfunctie uit de wet te schrappen en de rekenkamer te verplichten.

Voorstel rekenkamerfunctie

Bij het ontslag van de leden van de rekenkamercommissie is hun gevraagd welke rekenkamer(functie) zij aan de gemeente Woerden zouden aanbevelen. Op basis van hun input, aangevuld met ervaringen

vanuit andere rekenkamer(commissie)s en recente ontwikkelingen, wordt het presidium geadviseerd om aan de raad een rekenkamercommissie met drie externe leden voor te stellen.

Onderstaand wordt eerst ingegaan op het directeursmodel, de gemeenschappelijke rekenkamercommissie en de rekenkamer en wordt kort toegelicht waarom deze modellen niet worden geadviseerd. Aansluitend wordt het advies voor een rekenkamercommissie met drie externe leden toegelicht.

Toelichting rekenkamermodellen

directeursmodel

Deze rekenkamerfunctie komt relatief weinig voor. In de provincie Utrecht wordt deze rekenkamerfunctie alleen toegepast in de gemeente Houten, waar de directeursfunctie en de onderzoeken volledig worden ingevuld door een commercieel onderzoeksbureau. In dit geval liggen de functies van opdrachtgever en opdrachtnemer in één (commerciële) hand.

In het geval van een rekenkamer(commissie) treedt de rekenkamer(commissie) op als opdrachtgever en een commercieel onderzoeksbureau als opdrachtnemer.. Om de onafhankelijke positie te waarborgen, wordt daarom geadviseerd om niet voor deze rekenkamer-functie te kiezen. Deze rekenkamerfunctie werkt bijvoorbeeld wel in de gemeente Rotterdam, waar sprake is van een zelfstandige organisatie, met een eigen directeur en eigen personeel.

gemeenschappelijke rekenkamercommissie

Deze rekenkamerfunctie is bij uitstek interessant voor kleinere gemeenten die op deze manier de middelen kunnen bundelen. In het recente verleden hebben de gemeenten Lopik, Montfoort en Oudewater een regionale rekenkamercommissie gehad. De gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas werken samen in de regionale Groene Hart rekenkamer.

De rekenkamercommissie Woerden is meermaals benaderd om zich bij deze regionale rekenkamer aan te sluiten. De rekenkamercommissie is hierop destijds niet ingegaan, omdat zij van oordeel was dat de raad van Woerden hiermee niet optimaal wordt bediend. De rekenkamercommissie zou zich niet meer exclusief op Woerden richten, de raad zou meer op afstand komen te staan en het aantal onderzoeken voor Woerden (en vooral de tussentijdse verkenningen en monitoring) zou afnemen. Deze rekenkamerfunctie wordt daarom niet geadviseerd.

rekenkamer

Op dit moment ligt er een concept wetsvoorstel van de minister van BZK om de rekenkamer te verplichten. Dit houdt concreet in dat raadsleden geen lid mogen zijn. De verwachting is dat het wetsvoorstel in 2019 zal worden aangenomen en dat er aanvullend een voorstel zal komen voor een financiële normering. Wanneer het presidium voorstelt om de huidige rekenkamerfunctie, met alleen externe leden te handhaven, zal deze wetswijziging weinig effect hebben op de werkwijze en samenstelling van de rekenkamercommissie. Wel zal deze wetswijziging tot gevolg hebben dat de ambtelijk secretaris niet door de raad, maar door het college wordt benoemd (gemeentewet artikel 81j, lid 2). Het advies is om niet vooruit te lopen op een mogelijke wetswijziging, maar op dat moment naar bevinden te handelen.

Advies voor een rekenkamercommissie met drie externe leden

Sinds 2006 bestaat de rekenkamercommissie van Woerden uit vijf externe leden. Er is geen directe aanleiding om de functie van de rekenkamercommissie aan te passen. Wel is de onderlinge samenwerking van de vijf leden de afgelopen jaren moeizaam verlopen en in 2018 onherstelbaar beschadigd. Omdat de raad in één keer een volledig nieuwe rekenkamercommissie inclusief voorzitter moet samenstellen, is de onderlinge samenwerking een punt van aandacht. Voorgesteld wordt om de raad voor te stellen bij de werving en selectie van nieuwe leden expliciet aandacht te besteden aan de onderlinge samenwerking en na de benoeming de samenwerking en het functioneren van de rekenkamercommissie te blijven volgen.

Geadviseerd wordt om een rekenkamercommissie te benoemen met (vooralsnog) drie externe leden, onder wie een voorzitter. De verwachting is dat een rekenkamercommissie met drie in plaats van vijf leden sneller als team kan worden geschakeld en dat de commissie daarmee slagvaardiger zal kunnen handelen. Mogelijk wordt de teambuilding ook bevorderd met een kleiner team. Geadviseerd wordt om de raad voor te stellen om uiterlijk één jaar na benoeming van de drie leden

het functioneren van de rekenkamercommissie te evalueren en een definitief besluit te nemen over het aantal leden waaruit de rekenkamercommissie voortaan zal bestaan.

De gemeentelijke verordening schrijft vijf leden voor

Wanneer de raad drie in plaats van vijf leden benoemt, wordt afgeweken van de verordening op de rekenkamercommissie. Dit kan eenvoudig worden verholpen met het vaststellen van een nieuwe verordening.

Werving en selectie

Voor het goed functioneren van de nieuw te vormen rekenkamercommissie is de onderlinge samenwerking een belangrijk punt. Voorgesteld wordt om hieraan expliciet aandacht te besteden bij de werving en selectie van de nieuwe leden, onder meer door samenwerking op te nemen in het gewenste profiel van de kandidaat. Ook kan worden overwogen om een licht assessment onderdeel te laten uitmaken van de selectieprocedure.

Een ander belangrijk punt voor het goed functioneren van de rekenkamercommissie is deskundigheid. De griffie adviseert om in de vacaturetekst en in de selectie expliciet commitment van de kandidaten te vragen om hun kennis en ervaring op peil te brengen en te houden door o.a. het volgen van cursussen en het deelnemen aan activiteiten met andere rekenkamer(commissie)s.

Selectiecommissie

Voorgesteld wordt om in het raadsvoorstel personen voor te dragen die de adviescommissie zullen vormen. Gedacht kan daarbij worden aan een kleine vertegenwoordiging vanuit het presidium, ambtelijk ondersteund door de griffier en de ambtelijk secretaris van de rekenkamercommissie.

Benoemingstermijn

In het geval van een rekenkamercommissie stelt de raad een verordening op de rekenkamercommissie vast. In artikel 3 van de huidige verordening staat dat de leden worden benoemd voor een periode van 6 jaar en dat zij maximaal één periode kunnen worden herbenoemd. In het artikel staat ook dat leden kunnen worden benoemd voor een periode korter dan 6 jaar. De raad heeft de vrijheid om hierover andere regels vast te leggen.

Inwerkprogramma en functioneren

Samenwerking en deskundigheid zijn twee basisingrediënten voor een goed functionerende rekenkamercommissie. De afgelopen jaren heeft het functioneren van de rekenkamercommissie geleden onder een niet optimale samenwerking van de leden. Daarom wordt geadviseerd om aan de benoeming van de leden van de rekenkamercommissie een inwerkprogramma in het kader van teambuilding te verbinden.

De rekenkamercommissie functioneert onafhankelijk van de raad. De rekenkamercommissie kan haar taak alleen goed uitoefenen wanneer deze onafhankelijke positie gewaarborgd blijft. Om de raad enige grip te geven op het goed functioneren van de rekenkamercommissie kan de raad overwegen om samenwerking en deskundigheid een structurele plek te geven in de verordening op de rekenkamercommissie, bijvoorbeeld in artikel 7 als een van de verantwoordelijkheden van de voorzitter.